

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **H., s.r.o.**, B., proti žalovanej **M., K., o zaplatenie 6 733 114,-- Sk s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Martin pod sp.zn. 6 C 177/2002, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky, proti rozsudku Okresného súdu Martin z 30. júna 2006 č.k. 6 C 177/2002-422 a rozsudku Krajského súdu v Žiline z 26. apríla 2007 sp.zn. 5 Co 398/2006 rozhodol

t a k t o :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Okresného súdu Martin z 30. júna 2006 č.k. 6 C 177/2002-422 a rozsudok Krajského súdu v Žiline z 26. apríla 2007 sp.zn. 5 Co 398/2006 **z r u š u j e** a vec vracia Okresnému súde Martin na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Martin rozsudkom z 30. júna 2006 č.k. 6 C 177/2002-422 zaviazal žalovanú zaplatiť žalobcovi 6 733 114,-- Sk s 18 % úrokom z omeškania ročne od 1. apríla 1995 až do zaplatenia, sumu 82 121,-- Sk ako 18 % úrok z omeškania ročne zo sumy 15 138 500,-- Sk od 25. marca 1994 do 5. apríla 1994, sumu 23 312,-- Sk ako 18 % úrok z omeškania ročne zo sumy 7 878 675,-- Sk od 6. apríla 1994 do 12. apríla 1994, ako aj nahradiť trovy konania 405 469,-- Sk, na účet právneho zástupcu žalobcu JUDr. P., všetko v lehote troch dní od právoplatnosti rozsudku. Súd prvého stupňa pripustil späťvzatie žaloby v časti žalovaného príslušenstva 18 % úroku z omeškania ročne zo sumy 9 000 000,-- Sk od 1. apríla 1995 až do zaplatenia a v tejto časti konanie zastavil. Svoje rozhodnutie zdôvodnil s poukazom na ustanovenie § 546 ods. 2, § 548 ods. 1, § 536 ods. 1 a § 369 ods. 1 Obchodného zákonníka a tým, že podľa zmluvy o dielo č. X. z 20. decembra 1993 mala žalovaná zaplatiť do 31. marca 1995 sumu 5 525 000 ATS v dennom prepočtovom kurze. Poukázal na to, že žalobca svoj nárok uplatnil ako úhradu

preddavku, čomu súd vyhovel, aj keď medzičasom došlo k odovzdaniu a prevzatiu diela. Súd nezohľadnil námietky žalovanej, ktorými si uplatnila zľavu z ceny, resp. zmluvnú pokutu, pretože tieto skutočnosti kvalifikovane neuplatnila u žalobcu, resp. ak tento ich dobrovoľne nespĺnil, tieto nároky si žalovaná riadnym spôsobom neuplatnila na súde. Výrok o trovách odôvodnil s poukazom na ustanovenie § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Žiline na odvolanie žalovanej rozsudkom z 26. apríla 2007 sp.zn. 5 Co 398/2006 rozhodol tak, že rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil a žalovanú zaviazal zaplatiť žalobcovi trovy odvolacieho konania 31 940,- Sk do troch dní na účet právneho zástupcu JUDr. R. P.. Takto rozhodol, keď rozsudok súdu prvého stupňa považoval za vecne správny. K otázke započítania zadrživanej časti kúpnej ceny s pohľadávkou žalobcu uviedol, že list žalovanej zo 7. februára 1996 nemá náležitosti požadované ustanovením § 34 a nasl. Občianskeho zákonníka. Z listu nebolo zrejmé, zľavu z ktorého predmetu diela si žalovaná uplatňuje a tiež, že list obsahuje chyby v uvedených sumách. Vzhľadom na tieto nedostatky nemohlo byť akceptované započítanie jednostranným právnym úkonom, a preto ich hmotnoprávnu stránku súd neskúmal. K faktúre žalovanej adresovanej žalobcovi na zmluvnú pokutu v sume 9 433 888,- Sk uviedol, že v spise sa nenachádza žiaden doklad o tom, že by bolo žalobcovi oznámené započítanie tejto pohľadávky zo zmluvnej pokuty voči pohľadávke žalobcu a preto na dané započítanie neprihliadol. Zhodne s názorom súdu prvého stupňa s poukazom na ustanovenie § 546 ods. 2 v spojení s § 548 ods. 1 Obchodného zákonníka dospel odvolací súd k záveru, že žalobcovi vzniklo právo na zaplatenie preddavkov za dodávku technologickej časti vo výške žalovanej istiny podľa § 546 ods. 2 Obchodného zákonníka. O trovách odvolacieho konania rozhodol v zmysle § 142 ods. 1 O.s.p.

Na základe podnetu žalovanej podal proti uvedeným rozsudkom okresného i krajského súdu mimoriadne dovolanie generálny prokurátor Slovenskej republiky. Nesúhlasil s právnym názorom oboch súdov, že platby uvedené v bode X. zmluvy č. X. sú preddavkami ceny za dielo a preto súdy nesprávne aplikovali ustanovenie § 546 ods. 2 Obchodného zákonníka. Ďalej bol toho názoru, že žalovaná náležitým spôsobom si uplatnila nárok na zľavu z ceny za dielo. Nestotožnil sa s právnym názorom odvolacieho súdu v tom, že započítací prejav žalovanej je nepresný, nezrozumiteľný, nie je z neho zrejmé, zľavu z ktorého predmetu diela si žalovaná uplatňuje a voči akej pohľadávke započítanie uplatňuje. Zdôraznil, že pohľadávku na započítanie žalovaný uplatňuje vzájomným návrhom, v ktorom sa musí uplatniť pohľadávka vyššia, než uplatňuje voči nemu žalobca, čo v prejednávanej veci bolo splnené.

To vyplýva z toho, že zákon len v tomto prípade považuje taký prejav žalovaného za vzájomný návrh, o ktorom platia primeranie ustanovenia o návrhu na začatie konania. Súd si v danej veci nesplnil povinnosť podľa § 43 ods. 1 O.s.p. a nevyzval žalovanú na to, aby nesprávne, neúplné alebo nezrozumiteľné podanie doplnila alebo opravila. Navrhol rozsudky oboch súdov zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie z dôvodu, že konanie pred nimi je zaťažené vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a tiež, že vec bola nesprávne právne posúdená (§ 243f ods. 1 písm.b/ a c/ O.s.p.).

Žalobca navrhol dovolanie ako nedôvodné zamietnuť.

Žalovaná žiadala dovolaniu vyhovieť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd rozhodujúci o mimoriadnom dovolaní (§ 10a ods. 3 O.s.p.) po zistení, že tento opravný prostriedok podal včas (§ 243g O.s.p.) generálny prokurátor Slovenskej republiky (§ 243e ods. 1 O.s.p.) bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 243a ods. 1 O.s.p.) preskúmal napadnuté rozsudky v rozsahu podľa § 243i ods. 2 O.s.p. a § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie je opodstatnené.

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Inou vadou konania je procesná vada, ktorá na rozdiel od väd taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. nezakladá zmätočnosť rozhodnutia; jej dôsledkom je vecná nesprávnosť, ktorej základom je porušenie procesných ustanovení upravujúcich postup súdu v občianskom súdnom konaní.

V posudzovanej veci je nepochybné, že žalobca a žalovaná 20. decembra 1993 uzavreli zmluvu o dielo č. X., ktorej predmetom bola rekonštrukcia kuchyne žalovanej. Podľa bodu X. zmluvy bol čas plnenia zmluvy, pokiaľ ide o technologickú časť diela (iné časti diela nie sú predmetom sporu) dohodnutý na 1. september 1994 až október 1994. Podľa bodu X. zmluvy č. X. platby za predmet diela boli dohodnuté tak, že v termíne do 10. decembra 1993

mala žalovaná povinnosť zaplatiť 1 950 000 ATS, t.j. 5 346 900,-- Sk, v termíne do 30. apríla 1994 sumu 5 525 000 ATS a v termíne do 31. marca 1995 sumu 5 525 000 ATS, všetko v dennom prepočtovom kurze. Podľa zmluvy č. X. uzavretej 24. novembra 1993 (Č.) mala byť po dodávke strojov, zariadení, ich montáží, komplexnom vyskúšaní a uvedení do prevádzky, vykonaná skúšobná prevádzka v dĺžke 30 dní a to do 30. novembra 1994. Z obsahu zmluvy č. X. (čl. V. – platobné podmienky) teda nepochybne vyplýva dojednanie času, rozsahu a spôsobu platieb za predmet diela označeného v Čl. I. bod X. ako zhotovenie technologickej časti diela. Vzhľadom na uvedené možno súhlasiť so záverom dovolateľa, že naposledy dohodnutá cena za dielo v sume 5 525 000 ATS mala byť definitívnym vysporiadaním záväzku žalovanej voči žalobcovi v čase po zhotovení diela a po jeho skúšobnej prevádzke. Aplikácia ustanovenia § 546 ods. 2 Obchodného zákonníka preto nebola správna.

Súdy oboch stupňov dospeli k záveru, že žalovaná náležitým spôsobom neuplatnila nárok na zľavu z ceny za dielo. Súdy k takémuto jednoznačnému záveru dospeli bez toho, aby sa vypořádali s predloženými dôkazmi žalovanou ohľadne uplatneného nároku na zľavu z ceny za dielo (§ 437 Obchodného zákonníka). Bez povšimnutia ponechali list žalovanej z 13. decembra 1995 (č.l. 17 spisu) a obsah listu zo 7. februára 1996 (č.l. 16 spisu) nesprávne posúdili.

Podľa § 580 Občianskeho zákonníka ak veriteľ a dlžník majú vzájomné pohľadávky, ktorých plnenie je rovnakého druhu, zaniknú započítaním, pokiaľ sa vzájomne kryjú, ak niektorý z účastníkov urobí voči druhému prejav smerujúci k započítaniu.

Podľa § 97 ods. 1 O.s.p. odporca môže za konania uplatniť svoje práva proti navrhovateľovi i vzájomným návrhom.

Podľa § 98 O.s.p. vzájomným návrhom je i prejav odporcu, ktorým proti navrhovateľovi uplatňuje svoju pohľadávku na započítanie, ale len pokiaľ navrhuje, aby bolo prisúdené viac, než čo uplatnil navrhovateľ. Inak súd posudzuje taký prejav len ako obranu proti návrhu.

Započítanie je spôsobom zániku vzájomne sa kryjúcich pohľadávok veriteľa a dlžníka. Zánik nastáva okamihom, keď sa stretli pohľadávky spôsobilé na započítanie a boli splnené

všetky podmienky na to potrebné (vzájomnosť pohľadávok, rovnaký druh plnenia, spôsobilosť pohľadávok k započítaniu). K započítaniu podľa § 580 Občianskeho zákonníka je potrebné, aby jeden z účastníkov urobil prejav k započítaniu adresovaný druhému účastníkovi, pretože k započítaniu nedochádza automaticky, len čo sa pohľadávky stretli. Z jeho obsahu musí byť zrejmé, aká pohľadávka a v akej výške sa uplatňuje k započítaniu proti pohľadávke veriteľa. Prejav k započítaniu možno urobiť aj v priebehu súdneho konania ako obrana proti žalobe. Pokiaľ dlžník uplatňuje k započítaniu vzájomnú pohľadávku vo výške nepresahujúcu pohľadávku veriteľa (žalobcu), posudzuje sa započítanie ako obrana žalovaného. Pokiaľ uplatňuje svoju pohľadávku k započítaniu a žiada, aby mu bolo prisúdené viac ako je pohľadávka uplatnená veriteľom, jedná sa v tomto presahujúcom rozsahu o vzájomný návrh (§ 98 O.s.p.).

Z obsahu spisu nepochybne vyplýva, že žalovaná 7. februára 1996 (č.l. 16 spisu) urobila prejav k započítaniu adresovaný žalobcovi, v čase, keď medzi účastníkmi bola sporná už len platba za technologickú časť diela, a teda je bez akýchkoľvek pochybností, že žalovaná uplatňovala zľavu z ceny tohto diela (list z 13. decembra 1995 č.l. 17 spisu). Obsah prejavu vôle žalovanej zo 7. februára 1996 je nepochybný, a pokiaľ došlo nepozornosťou k nepatrným chybám v písaní je táto skutočnosť bez vplyvu na určitosť a zrozumiteľnosť tohto prejavu vôle žalovanej.

Je pravdou, že v zmysle § 216 ods. 1 O.s.p., okrem iného, ustanovenia § 97 a § 98 O.s.p. pre dovolacie konanie neplatia, avšak odvolací súd nevyvodil žiadne procesné dôsledky vo vzťahu k súdu prvého stupňa, ktorý bez povšimnutia ponechal podanie žalovanej z 27. júna 2006 (č.l. 372 spisu).

Za daného stavu v dôsledku nesprávnych záverov súdov oboch stupňov, bez vykonania náležitého dokazovania v danej veci, nemožno zaujať záver k opodstatnenosti nároku žalovanej na zľavu z ceny diela a k splneniu podmienok započítateľnosti vzájomných pohľadávok účastníkov.

So zreteľom na vyššie uvedené dôvody je opodstatnený názor generálneho prokurátora Slovenskej republiky, že napadnuté rozhodnutia spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 písm.c/ O.s.p.). Pokiaľ sa súdy nezaoberali všetkými hľadiskami významnými pre právne posúdenie veci, ide o vadu, ktorá mala za následok nesprávne

rozhodnutie vo veci (§ 243f ods. 1 písm.b/ O.s.p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky preto rozsudky oboch nižších stupňov zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 243b ods. 3 O.s.p.). V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243i ods. 2 O.s.p. a § 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u ě n í e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 25. novembra 2008

JUDr. Eva Sakálová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová